

”ПОГОДЖУЮ”

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

”ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

”ПОГОДЖУЮ”

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робота в оперному класі ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Симфонічне диригування
Статус	Вибіркова компонента освітньої програми циклу дисциплін для отримання додаткової кваліфікації «Оперно-симфонічний диригент» (ВК 3.3.2)
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	заліки (5,6)
Термін викладання	5, 6 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Робоча програма навчальної дисципліни „ **Робота в оперному класі** ” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

Розробники:

МИКИТКА Тарас Остапович – ародний артист України, професор кафедри
хорового та оперно-симфонічного диригування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри **Хорового та оперно-симфонічного диригування**

“_21_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № _12

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Робота в оперному класі» передбачає підготовку висококваліфікованого диригента, який володіє комплексом практичних занять оперної підготовки, необхідних для організації та успішного керівництва оркестровими колективами різної кваліфікації.

Дисципліна "Робота в оперному класі" повинна надати студентам уяву про завдання і місце диригента в роботі постановочної групи. На практиці ознайомити студента з роботою диригента, режисера і вокалістів-акторів над створенням художнього образу на основі музичного матеріалу твору. Підготувати студента до курсу „Практика роботи в оперній студії”.

Дисципліна „Робота в оперному класі” висвітлює основні положення і порядок роботи постановочної групи оперного спектаклю на всіх етапах підготовки вистави від розподілу обов'язків між планами групи, пошуку шляхів рішення спектаклю, через етап уроків і співанок як процесу формування музичного образу до етапу сценічного авторського втілення музичного образу і завершуючого виконання частини музично-драматичного твору під фортепіано як оперного відривка.

Студент повинен знати:

- розвиток опери як жанру, її структуру, різновидності, відмінності від інших музичних жанрів;
- основи оперної драматургії, режисерської та акторської майстерності як засобу сценічного втілення музичного образу;
- процес і умови створення оперного спектаклю, завдання постановочної групи і її членів, завдання і послідовність всіх складових репетиційного періоду в процесі підготовки оперного спектаклю;
- основні відмінності засобів виразу в жанрі опери, елементарні закони поведінки співака-актора на сцені.

Студент повинен вміти:

- на основі музичного матеріалу (партитури) опери та допоміжної літератури оприділити жанр (або "піджанр") заданого твору;
- зробити структурний аналіз, диригентську експлікацію;
- відповідно до характеру вокальних партій зробити розподіл на партії;
- зробити організаційний план роботи випуску спектаклю — виробничий графік на всіх етапах підготовки та випуску спектаклю;
- проводити уроки з солістами, співанки;
- проводити мізансценні репетиції;
- виконати під фортепіано оперний відривок як частину оперної вистави.

Веде предмет педагог-диригент, який має практику роботи в опері, добре знає специфіку і організацію всіх ділянок праці в музично-драматичному театрі.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність володіти іноземною мовою.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

	використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 5	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
РН 2	Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН 3	Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

PH 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
PH 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 12	Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.
PH 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
PH 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс			
						Всього	у тому числі:			Семестри								
							лекційні	індивідуальні		практичні	1	2	3	4	5	6	7	8
	Кількість тижнів в семестрі								15	15	15	15	15	15	15	15		
Робота в оперному класі		5,6		3	90	30			30	60					1	1		

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
III		3	90	30	30		60	
	7	1,5	45	15		15	30	
	8	1,5	45	15		15	30	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5 семестр

Репетиційна робота		
Тема 1	Робота над уривками з оперних вистав	15
	Всього годин	15
6 семестр		
Репетиційна робота		
Тема 1	Робота над уривками з оперних вистав	15
	Всього годин	15

Самостійна робота

5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи над уривками з оперних вистав	25
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	4
	Всього годин	30
6 семестр		
1.	Підготовка до роботи над уривками з оперних вистав	25
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	4
	Всього годин	30
	Всього за самостійну роботу	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання студента на заліку з предмету „Робота в оперному класі” проводиться за 100-бальною системою.

Для отримання оцінки:

„відмінно” — студент повинен виконати оперну сцену на високому художньому рівні і виказати при цьому відмінне знання партитури, повну техні-

чну свободу, відчуття стилю, вміння акомпанувати, спільно з співаками-учасниками заліку грамотно будувати драматургію оперної сцени. Відмінно відповісти на всі питання колоквіуму.

„добре” - студент повинен на доброму художньому рівні виконати оперну сцену і вказати при цьому знання партитури, технічну свободу, відчуття стилю, вміння акомпанувати, спільно з співаками-учасниками заліку грамотно будувати драматургію оперної сцени. Добре відповісти на всі питання колоквіуму.

„задовільно” — студент повинен на задовільному рівні виконати оперну сцену, вказати при цьому достатню технічну свободу, знання партитури, стремління грамотно будувати драматургію виконуваної оперної сцени. Задовільно відповісти на питання колоквіуму.

„незадовільно” — студент вказує незадовільні теоретичні знання та недостатні практичні навички з предмету „Робота в оперному класі”.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Барсова І. Книга про оркестр. К.: Музич. Україна, 1988. 157 с.

Бенч О., Шокало О. Український хоровий спів. Київ: Український світ, 2002. 440 с.

Бурбан М. Українські хори і диригенти. Дрогобич: Посвіт, 2006. 640 с.

Гайденко А. Інструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х.: Майдан, 2010. 156 с.

Геринович О. Криниця життя. Спогади, творчість, педагогіка. Івано-Франківськ: Гостинець, 2006. 140 с.

Доронюк В. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ: Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. 292 с.

Єржемський О. Психологія диригента. К.: Муз. Україна, 1991. 103 с.

Історія диригування (оркестрове виконавство): методичні матеріали з курсу / уклад. Ю.І.Лошков. Х.: ХДАК, 2002. 34 с

Дражниця Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. Л. 2003

Доронюк В. Методика викладання диригування. Івано-Франківськ 2005

Канерштейн М. Про методику навчання диригентів // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980

Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Держвид., 1960

Колеса М. Навчання студента-диригента в класі по спеціальності // Українська музика. – К.: Музична Україна,

Кофман Р. -Виховання диригента: Психологічні особливості. – К.: Музична Україна., 1972

Основи диригування : робоча навч. прогр. [для студ. напрямку 6.020204 „Музичне мистецтво” освітньо-кваліф. рівня „бакалавр”] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук. Луцьк : Вежа, 2007. 17 с.

Пасічняк Л. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни “Оркестрове диригування” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напрямку підготовки “Музичне мистецтво”. – ІваноФранківськ: Нова Зоря, 2012. 72 с.

Пігров К. Керування хором. Київ: Мистецтво, 1956. 178 с.

Прокулевич. О. Основи хорового диригування : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 140 с.

Смирнова Т. Хорознавство. Харків: СДПУ, 2000. 180 с.

Теряєва Л. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітологічний дискурс, 2019. 285 с.

Хашеватська С. Інструментознавство: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. 256 с.

Карпенко Є. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2001. 109 с.

Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування. Випуск III (у шести частинах). Частина друга: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2015. 290 с.

Інтернет джерела

1. Нотна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nlib.org.ua/parts/hor.html> <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/333-estradni-shkoli-ukrayini.html>
2. Хоровий портал [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://hor.by>
3. YouTube [Електронний ресурс]
https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80
4. YouTube [Електронний ресурс]
https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0